

Det talte ord gælder

Talepapir til Samrådsspørgsmål G - vindudbygning

Indledning

Jeg vil gerne sige tak til udvalget for at stille spørgsmålet om, hvorvidt en firedobling af vindkapaciteten i Danmarks energiforsyning frem mod 2050 er regeringens politik, og hvordan denne udbygning med vindkraft vil påvirke omkostningerne til PSO og Danmarks konkurrenceevne – med reference til min kronik i Politiken d. 31. oktober.

Den grønne omstilling og Energistyrelsens energiscenarier

Jeg skrev kronikken i Politiken, fordi jeg synes det er vigtigt med en debat omkring Danmarks fortsatte grønne omstilling på længere sigt.

IPCC's netop fremlagte rapport er i virkeligheden det bedste argument for at fremme en omstilling til vedvarende energi og droppe kul og de andre fossile energikilder.

Energistyrelsen offentliggjorde tidligere på året en rapport med scenarier for Danmarks energiforsyning frem mod 2050, og rapporten viste, at omstillingen til et energisystem uden brug af fossile brændsler i 2050 er mulig for Danmark – vel at mærke uden at det indebærer en kæmpe regning. Det understreger for mig at se, at investeringen i omstillingen af energisystemet er en sund investering til gavn for fremtidige generationer.

En betydelig udbygning med vindkraft er en af mulighederne for at nå målsætningen. En anden mulighed er et øget forbrug af biomasse, som dog på langt sigt kan være problematisk i forhold til bæredygtighed og afhængighed af import af brændsel. Dette tror jeg kan blive afgørende for, at vi i 2050 ender i noget, der ligner Energistyrelsens vindscenarier mere end biomassescenariet.

En betydelig udbygning med vindkraft er både teknisk og økonomisk muligt. Det er en teknologi, vi ved virker, og vi har rigelige vindressourcer i Danmark. Derudover er vindkraft en styrkeposition for Danmark. Jeg er derfor overbevist om at vindkraft kommer til at spille en central rolle i fremtidens energisystem.

Den præcise udbygning af vindkraften, og tempoet det sker i, kan naturligvis udformes på

forskellige måder, og det bliver ikke nødvendigvis som beskrevet i Energistyrelsens vindscenarior.

Indpasning vindkraft i energisystemet

En betydelig udbygning med vindkraft vil betyde, at der vil være meget el til rådighed når det blæser og lidt når det ikke blæser. Udbygningen med vindkraft skal derfor gå hånd i hånd med en markant anderledes anvendelse af el end i dag.

Med vækstaftalen fra juli og finanslov 2015 er der taget skridt til at fjerne barriererne for store varmepumper, som kan medvirke til bedre indpasning af vindkraften i energisystemet.

Vi kan altså forvente et markant øget afsætningsmarked for vindkraft, fordi forbruget af el kommer til at stige i fremtiden. Udbygningen med vind skal altså ses i sammenhæng med en elektrificering af det øvrige energisystem.

Værdi af vindstrøm

I denne sammenhæng bringes ofte en myte til torvs om, at vi forærer strømmen væk, når det blæser og importerer dyr strøm, når det er vindstille.

Det er ganske enkelt ikke rigtigt.

Det danske elsystem er stærkt integreret både nordpå med det norske og svenske elsystem og sydpå med Tyskland.

Det betyder, at man ikke kan se el-prisen i DK alene som et resultat af den danske produktion, men at prisen derimod er bestemt af mange faktorer og herunder også forhold i Norden og Tyskland.

Danmark udveksler meget store mængder strøm med vores nabolande. Det gælder, dels når der importeres billig strøm fra de nordiske vandkraftanlæg, dels når der eksporteres på vindrige dage. Og derudover sker der en betydelig transit gennem det danske el-system mellem Tyskland og Norden. I 2012 og 2013 var den samlede udveksling med vore nabolande samlet set svarende til **knap halvdelen** af det samlede danske elforbrug.

Vindkraftens pris ligger gennemsnitligt kun ca. 10 % under spotprisen. Danmarks stærke udlandsforbindelser og placering mellem det nordiske og nordeuropæiske el-marked bidrager til at opretholde en høj værdi af vindkraften.

Denne integration og samhandel giver typisk Danmark et samlet økonomisk overskud, for vi får også indtægter fra el-systemet ud af den livlige trafik.

Der er altså **ikke** tale om, at vi forærer vindstrømmen væk.

Udbygningen med mere vind vil sætte et nedadgående pres på elprisen – det er eksperterne enige om.

I fremtidens energisystem ser jeg for mig en stærkt øget elektrificering og et intelligent system, der effektivt kan udnytte den øgede fluktuerende VE-strøm fra vind og sol til fx varmepumper og el-biler.

Til udvalgets overvejelse vil jeg gerne tilbyde en teknisk gennemgang af problemstillingen omkring vindstrømmens værdi. Der er god grund til at få aflivet diverse myter og styrke vidensniveauet på dette område.

Fremtidens støtte

For at sikre udbygningen med vindkraft vil der formentlig fortsat være behov for støtte i en række år fremover.

Men der er også følgende tre forhold, der trækker i retning af, at støttebehovet reduceres:

For det første: Vindteknologien bliver billigere.

For det andet: De fossile alternativer bliver dyrere i takt med at omkostningen ved CO₂-udledning stiger

For det tredje: Et fremtidigt intelligent og elektrificeret energisystem vil øge en effektiv udnyttelse af vind og sol.

Sådan forholder det sig ikke helt med A-kraft. De nye værker, der er på vej i England bliver meget dyre og kræver en støtte, som samlet set er langt højere end det vi betaler til eksempelvis vindmøllerne i Danmark.

Danmarks konkurrenceevne

I vækstaftalen fra juli er det en målsætning at den grønne omstilling og konkurrenceevnen skal gå hånd-i-hånd, og at det ene ikke udelukker det andet.

Dette sikres bl.a. ved hjælp af meget markante lempelser af PSO-afgiften for dansk erhvervsliv, herunder en særlig målrettet lempelse for energiintensive virksomheder.

Ligeledes gennemføres der en række analyser, der skal an vise mulige effektiviseringer i hele forsyningssektoren, så en omkostningseffektiv omstilling kan sikres.

Samtidig skal man huske, at danske virksomheder generelt er meget energieffektive, og derfor er mindre følsomme overfor energiudgifter.

Det er min forhåbning at udviklingen af energisystemet også i fremtiden baseres på brede aftaler i Folketinget, hvor der tages hånd om konkurrenceevnen.

Udbygning med vindkraft resulterer ikke nødvendigvis i tabt konkurrenceevne på grund af stigende omkostninger til el for forbrugerne. Siden 2008 har der været en stor udbygning med vindkraft, mens den samlede forbrugerpris på el har været nogenlunde konstant. PSO-omkostningerne er steget, men til gengæld presser vindkraften elprisen ned.

Derudover er det vigtigt at pointere, at energiteknologi og især vindkraft er en styrke for dansk erhvervsliv, hvor der er opbygget stærke kompetencer. I 2013 udgjorde energiteknologi mere end 10 procent af den samlede vareeksport, en værdi svarende til over 67 mia. kr. Med en betydelig udbygning med vindkraft i Danmark kan man forvente at disse kompetencer forbliver en styrkeposition – et vigtigt perspektiv på den grønne omstilling.

Afrunding

Afslutningsvis kan jeg gentage, at min udmelding i Politiken er et indspark til debatten omkring Danmarks fortsatte grønne omstilling på længere sigt, hvor målet er et energisystem uden brug af fossile brændsler i 2050.

Udmøntning af konkrete forslag til denne omstilling skal naturligvis bygges på grundige analyser og brede forhandlinger. Energistyrelsens scenarier er et nyttigt redskab, men de skal suppleres med yderligere analyser af virkemidler for at etablere et godt beslutningsgrundlag for nye initiativer efter 2020.

Det er også baggrunden for, at jeg har bedt embedsværket om at iværksætte en opdatering af havmøllerapporten mhp at kunne finde de bedste placeringer for fremtidens havmølleparker.

Tak for ordet.